

ище „Алеко Константинов“ – е минало невеселото детство на най-веселия български писател“. (Почти озадачаващо е това изречение у автор, който иначе смята, че прилагателните са „лишни неща“, „бастун при съществителните“.) В Славейковия текст няма да бъде просто записано както в Алековия – „На 1878 год. заминава за Николаев, Русия, гдето свършва пълен курс на реалната гимназия, на 1881 година постъпва в Новоросийския университет“; вместо това пребиваването в чужбина ще бъде щедро описано по следния начин: „А късно след полунощ той се прихва в стаята си – двамата му невинни съквартиранти хъркат спокойно в своите легла, – отваря тетрадката си и бърза да ниже стих по стих“. Това нощно писане ни издава критерия, според който Славейков отсява същественото от несъщественото – за него единствено определящ е фактът, че пише биография на творец. Когато си дадем сметка за последователно прокарването от кръга „Мисъл“ противопоставяне „поет“ – „обикновен човек“ („не е работа на обикновените смъртни да поетствуват“), става повече от очевидно какво липсва според Славейков в автобиографията на Алеко – липсва самата ѝ същност, това, което прави от живота му живот на поет. Обективното изреждане на факти – твърди всъщност тази статия – не може да бъде биография на писател – какво го отличава в този случай от „смъртните“? Славейковият разказ е разказ отвъд фактологията, той претендира да познава не само събитията, но и съкровениите изживявания – „в късо време той изгуби баща и две сестри – изпратени в гроба с плач, спотаен пред чуждите погледи...“

Биографията на един автор е от особена важност за прочита на написаното от него според Славейков – дори бегъл преглед на критическите му текстове доказва това; житейското е неизбежно за четенето, то не може да бъде заобиколено, налагано е по някакъв начин дори отвъд волята на четящия: „Господин Салус – пише Славейков в антологията „Немски поети“ – е от ония поети [...] при четенето на които никога не ми иде на ум въпроса: какъв ли ще е човекът, който ще ги е писал? Този въпрос обаче безочливо се изпречва при две негови книги...“ Истината е, че няма автор, за когото Пенчо Славейков да е писал и за когото въпросът „Що за човек е?“ наистина да е отпаднал; по-скоро може да се твърди, че това е едно от постоянно актуалните за прочита питання – нещо всъщност съвсем естествено за критик, който не може да изрече по-голяма похвала за един поет от „живот и поезия у него е едно“. Критикът Славейков никога не разделя творчество от биография, в неговите текстове разказът за написаното дублира разказа за преживяното: „Какъв живот е живял Пушкин през това време на село, вижда се ясно от IV песен на Евгени Онегин, дето описва живота на своя херой“. За този тип крити-